

SOCIETATEA CIVILA ROMÂNEASCĂ UN SECOL DE ISTORIE

Cornelia Apostol

Interesele generale ale colectivității sunt multiple și mari. Nici statul, nici instituțiile administrative nu au posibilitatea să le satisfacă pe toate, în măsura necesară. De cele mai multe ori, toate aceste organe de reprezentare a intereselor obștești, generale sau locale sunt nevoite să se oprească la acele urgente și strict necesare momentului respectiv. Astfel că tot ce este necesar și nu poate intra în preocupările imediate ale autorităților publice, rămâne prin forța lucrurilor pe seama inteligenței, conștiinței, muncii, devotamentului și generozității particularilor. Introducându-ne către trecut, ne dăm seama cât de considerabilă este opera acestei inițiative particulare în țare noastră.

Pornind de la aceste inițiative generale, în cadrul Târgului Organizațiilor Nonguvernamentale, organizat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile a fost realizată la București de către Muzeul Național de Istorie în colaborare cu Biblioteca Națională expoziția "Asociații și Fundații din România. 1830-1940", care a urmărit crearea cadrului istoric pentru ampla acțiune ce s-a desfășurat; expoziția fiind, de fapt, o incursiune în istoria trecută a acestei activități ².

Având ca motto cuvintele lui Mihail Kogălniceanu, "Nu este în lumea asta totul deșertăciune, rămâne ceva statornic, rămân faptele mari, cari sunt nepieritoare", expoziția și-a propus prezentarea a ceea ce a însemnat pentru societatea românească din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și primele patru decenii ale secolului al XX-lea, preocuparea pentru susținerea și propășirea culturii și a științei românești, dezvoltarea învățământului, implicarea și sprijinirea marilor eforturi ale națiunii române pentru unitate, independență și libertate națională și, nu în ultimul rând, grija pentru aproapele tău, îndeosebi pentru copii și pentru cei nevoiași.

Prin intermediul unor importante mărturii de epocă, cum ar fi litografii, fotografii, albume și documente, picturi, costume și obiecte personale, un valoros grupaj de medalii și decorații, aflate în patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României, expoziția s-a oprit asupra celor mai reprezentative asociații; fundații și societăți care s-au creat și au activat în această perioadă și ale căror eforturi și realizări au însemnat pași semnificativi în dezvoltarea societății românești.

Dintre numeroasele organizații nonguvernamentale au fost ilustrate în expoziție douăzeci și nouă (29) de asociații și fundații, care se întind pe un secol de istorie, ele fiind dintre cele mai reprezentative și mai diverse ca preocupări.

Încă în deceniul patru al secolului al XIX-lea apar la București, Eforia Spitalelor și Eforia Școalelor, instituții care au avut ca menire administrarea și dezvoltarea rețelei spitalicești și a celei școlare, activitate bazată îndeosebi pe inițiative și contribuții materiale personale.

Un interesant album intitulat "Eforia Spitalelor Civile. 1832-1932", editat la o sută de ani de la înființarea acestor instituții sanitare, realizat în condiții grafice

<http://www.cimec.ro> / <http://www.muzeuvaslui.ro>

deosebite, oferă informații extrem de cuprinzătoare pentru orfani și săraci³. Împreună cu informațiile documentare. Albumul cuprinde imagini ale așezămintelor spitalelor Colțea și Brâncovenesc, Sf. Spiridon din Iași, ca și portrete ale celor ce au contribuit la înființarea și dezvoltarea lor⁴. Odată cu Unirea Principatelor Române și crearea statului modern aceste preocupări s-au ridicat la un nivel superior. Azilul "Elena Doamna", a cărui piatră fundamentală s-a pus la 29 iulie 1862, din inițiativa doamnei Elena Cuza și a inimosului dr. Carol Davila avea ca scop creșterea și educarea copiilor orfani⁵.

Organizat în baza decretului din 29 iulie 1862, azilul cuprindea la început trei școli: profesională, normală și de gospodărie, devenind în timp o prestigioasă instituție de învățământ⁶. În epocă s-a bătut și medalia dedicată punerii pietrei fundamentale a clădirii și legenda "ASILUL ELENA DOAMNA" PENTRU COPII GĂSIȚI ȘI ORFANI", iar pe revers stema Principatelor Unite și legenda "FONDAȚ LA ANUL 1862 IULIE 29 DE M.S. DOMNA ELENA SOCIA DOMNITORULUI ROMÂNIEI ALESSANDRU IOAN I; FIIND MINISTRU DE INTERNE D. NICOLAE CREȚULESCU"⁷. În timp, activitatea acestui așezământ de binefacere s-a dezvoltat, înscriindu-se și în sfera de priorități caritabile ale Reginei Elisabeta.

La 4 iulie 1876, în urma aderării României la Convenția de la Geneva (1864), se înființa la București, Societatea Națională de Cruce Roșie din România⁸, menită a veni în ajutorul răniților și bolnavilor militari în timp de război, sprijinirea populației în cazuri de calamitate naturală, combaterea bolilor infecțioase, prin organizarea de infirmerii și spitale, deschiderea de cantine, aziluri și orfelinate. Având, ca prim președinte pe prințul Dimitrie Ghica⁹ și valoroși colaboratori din lumea medicală românească și nu numai, Societatea de Cruce Roșie a avut o contribuție deosebită în timpul războiului pentru independență a României din anii 1877-1878. Societatea de Cruce Roșie română și președintele ei, principele Dimitrie Ghica și-au câștigat recunoașterea țării și a armatei prin impulsionearea ce au dat-o strănerii de tot felul de ajutoare medicale pentru trupele române, prin activitatea desfășurată în organizarea și trimiterea de ambulanțe pe câmpul de luptă, în instituirea de numeroase spitale în București și în alte orașe din țară. Două ambulanțe ale Crucii Roșii se adăugau ambulanțelor militare existente pe lângă fiecare din cele patru divizii în zona operațiunilor militare.

Personalitatea dr. Carol Davila, inspector general al serviciului sanitar al armatei române în anii 1877-1878, a fost pregnant marcată în expoziție prin exponate de mare valoare documentară și memorialistică¹¹.

În anii primului război mondial, ani de uriașe eforturi făcute de națiunea română pentru întregirea neamului, Societatea Națională de Cruce Roșie din România a desfășurat o bogată activitate pe multiple planuri. A contribuit la strângerea de fonduri, sau colectarea de haine, alimente, medicamente; a luat măsuri pentru combaterea epidemiei de tifos și febră recurentă ce bântuia capitala, a desfășurat o rodnică activitate în Moldova în vremea ocupației vremelnice; au fost organizate filiale ale societăților

la Craiova, Buzău, Galați, Brăila, Pitești etc.¹². S-au constituit comitete pentru sprijinirea și ajutorarea frontului și a răniților; o serie de mari personalități ale vieții politice sau culturale au contribuit considerabil la efortul ostașilor români. Astfel, marele muzician George Enescu apare frecvent în fruntea listelor de donații; Enescu concertează și încasările realizate intră în fondurile Crucii Roșii.¹³

Alături de obiectele marelui muzician, George Enescu, un loc aparte l-au ocupat și piesele ce ilustrau permanenta preocupare a reginei Maria față de eforturile armatei române în anii războiului de întregire a neamului. În vara anului 1917, mereu prezentă în mijlocul soldaților sau alături de răniți, regina Maria a avut un rol copleșitor în susținerea moralului ostașilor români. În memoriile sale, referindu-se la ziua de 14/27 august 1917, când era prezentă pe front în zona Bacău-Onești, Maria scria: “Azi e pentru mine un fel de mândrie aproape cucernică faptul că toate trupele vor să mă aibe în mijlocul lor, mai ales înainte de a intra în foc. Eu le ajut să țină aprins în inima lor avântul entuziasmului. Haina mea de infirmieră a ajuns pentru ei un simbol”¹⁴.

În aceeași perioadă s-a constituit la București, Societatea Ortodoxă a Femeilor Române¹⁵. Unul din scopurile societății era dezvoltarea culturală și educarea copiilor din punct de vedere religios și național. La congresul din iunie 1919, societatea hotărâ ridicarea la Mărășești a unui Mausoleu și a Bisericii Neamului, care să adăpostească osemintele eroilor care s-au jertfit în războiul de întregire a țării.

Cu același scop, de a slăvi eroii căzuți pentru dezmărobirea și înălțarea neamului, pentru ridicarea de monumente închinat acestora și pentru întreținerea și construirea mormintelor de război din țară, s-a creat, în 1919 Societatea “Cultul Eroilor”, devenită în 1926 “Societatea pentru Cultul Patriei”. Lor li se datorează ridicarea a importante și numeroase monumente, între care mormântul Eroului Necunoscut (1923), Monumentul de la Mateiaș (1928-1935), Crucea de pe Bucegi a Reginei Maria (1926-1928), Sarja de Cavalerie, realizat de Dimitriu Bârlad, la Iași în 1927 și multe altele.¹⁶

Un capitol important al expoziției l-au reprezentat acele societăți sau asociații, care s-au constituit pe teritoriul Transilvaniei (înainte de 1918) sau al României și care au avut un profund caracter național, ele urmărind promovarea intereselor naționale, vitale ale românilor, a culturii naționale cu mijloace de luptă, de eliberare națională și de realizare a unității naționale. În programele acestora: Asociațiunea Transilvană pentru Literatură Română și Cultura Poporului Român (ASTRA - 1861)¹⁷, Societatea Transilvania (1867)¹⁸ și Liga Pentru Unitatea Culturală a Tuturor Românilor (1890 - care și-a început activitatea la 24 ianuarie 1891) se lansa o chemare către “conștiința de sine a neamului, la demnitate și unitate națională, la propășirea culturii prin studiu, elaborare și editare de opere, prin instituirea de premii și stipendii pentru știință și artă, “pentru unitatea culturală și politică a românilor de pe ambele versante ale Carpaților.”¹⁹ O întreagă pleiadă de mari cărturari, oameni de știință sau oameni politici - pornind de la Episcopul Andrei Șaguna, George Barițiu, Alexandru Papiu Ilarian, Vasile Lucaciu, Alexandru Orăscu, Vasile A. Urechea, Ion Rațiu și

Vasile Goldiș, mergând până la Nicolae Iorga și Nicolae Titulescu și-au pus mintea și sufletul în slujba acestor mari idei. În expoziție au fost expuse: Steagul Ligii Culturale, tricolor, având pe o parte inscripția "LIGA", iar pe cealaltă stema țării; un bust al lui Vasile Lucaciu, statutele Ligii culturale, imagini ale Universității Populare de la Văleni de Munte și o pictură a lui N. Băjenaru, reprezentându-l pe Nicolae Iorga; obiecte ale lui Nicolae Titulescu, membru marcant al Ligii Culturale²⁰.

La începutul anului 1865, la București, lua ființă din inițiativa lui Constantin Esarcu, Vasile A. Urechea și Nicolae Cretulescu, Societatea Culturală "Ateneul Român". Grație eforturilor depuse de acest comitet și în special de către C. Esarcu s-au putut strânge fondurile necesare pentru ridicarea unui edificiu, care "avea să fie fala țării". Cu sumele puse la dispoziție de la bugetul statului și cu cele realizate prin subscripții publice se construiește mărețul edificiu (1886-1888), după planurile arhitectului francez Albert Galleron²¹. Primul președinte al societății "Ateneul Român" a fost Petre S. Aurelian. Sub cupola impresionantului monument s-au desfășurat, în timp, importante acțiuni culturale și științifice - conferințe publice, expoziții de artă, concerte etc.

Ampla dezvoltare a statului român în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, dezvoltare care a inclus și cultura și știința românească a impus crearea la 1/13 septembrie 1867, la București, a Societății Academice Române - cel dintâi senat al culturii și științei tuturor românilor²⁰. Având ca prim președinte pe Ion Eliade Rădulescu, vicepreședinte pe Timotei Cipariu și secretar general pe August Treboniu Laurian, Societatea a reunit în rândurile sale pe cărturari de seamă: din Transilvania - G. Barițiu; din Banat - Vincențiu Babeș; din Maramureș - Al. Roman, Iosif Hodoș; din Bucovina - Al. Hurmuzachi și I.G. Sbiera; din Basarabia - B.P. Hașdeu; pe moldovenii și muntenii: V. Alecsandri, C. Negruzzi; V.A. Urechia, C.A. Rosetti, T. Maiorescu, ș.a.²³.

La 30 martie 1879 Societatea Academică Română se transforma în Academia Română, având drept scop, după cum afirma în 1908 I.G. Sbiera "unitatea culturală a românilor". Academia Română avea să fie tribuna cea mai înaltă a manifestării conștiinței naționale și totodată cel mai fecund arsenal spiritual al românilor²⁴. La constituire, Academia română avea trei secțiuni: literară, istorică și științifică, urmându-i alte mari personalități: C.I. Istrati, P. Poni, D. Onciul, E. Racoviță, Al. Lapedatu ș.a.

Un capitol al expoziției l-a constituit prezentarea fundațiilor create îndeosebi la sfârșitul secolului al XIX-lea și primele decenii ale secolului al XX-lea, acestea având drept scop susținerea culturii românești prin crearea de importante biblioteci și prin stipendierea studenților români aflați la studii în străinătate. Fundația Universitară Carol I, instituită în 1891, printr-o primă donație de 200.000 lei făcută de regele Carol I, avea să susțină ridicarea Bibliotecii (1891-1914) în care s-a constituit un impresionant fond de carte.²⁵

Fundația culturală Principele Carol, înființată la București în 1923, a avut drept

scop principal ajutorarea, susținerea și crearea vieții culturale la sate. Au activat pentru aceste înalte scopuri personalități ale societății românești: N. Iorga, G. Enescu. G. Mârzescu, I.G. Duca, V. Pârvan, I. Jalea și alții.²⁶

Fundației Regele Ferdinand, creată în 1926, i se datorează construirea clădirii fundației universitare din Iași - Biblioteca Universitară. Pe aceeași linie se înscriu fundațiile Regelui Carol al II-lea (Institutul de Cercetări Științifice și Fundația de Literatură și Artă), ele finalizându-se cu crearea Uniunii Fundațiilor Culturale Regale (1933). în consiliul Uniunii se aflau oameni de renume ai culturii românești din acei ani, între care: Dimitrie Gusti, Octavian Goga, Ion Simionescu și Nicolae Costăchescu.²⁷

În aceeași perioadă s-au constituit la București așezămintele Ion C. Brătianu (1924) și Ion I. C. Brătianu (1928), care au avut drept scop propășirea culturii naționale prin acordarea de ajutor cercetărilor diverse, prin sprijinirea materială a tinerilor studioși care s-au evidențiat în activitatea lor. Așezământul cultural Ion C. Brătianu a fost recunoscut persoană juridică prin sentința Tribunalului Ilfov, nr. 9 din 14 iulie 1924 și publicată în Monitorul Oficial nr. 197 din 10 septembrie 1924²⁸. Scopul acestei asociații era de a ajuta propășirea culturii naționale, prin ajutorarea cercetărilor și prin editarea de publicații relative la renașterea României (1821-1891), de a îngriji mormintele marilor români și de a-i comemora.²⁹ În expoziție au fost prezentate alături de o serie de documente privind înființarea așezământului, aflate în fondurile Bibliotecii Naționale, o pictură reprezentându-l pe marele om politic și de cultură Ion C. Brătianu, tocul de aur cu care și-a pus semnătura pe actele Tratatului de pace de la Berlin din 1878.³⁰

În noiembrie 1928, cu prilejul comemorării unui an de la trecerea în neființă a celui ce a fost Ion C. Brătianu, soția sa, Eliza Brătianu a pus bazele Așezământului Cultural care purta numele ilustrului său soț și care era menit, îndeosebi prin activități culturale să păstreze vie memoria uneia dintre cele mai însemnate personalități politice românești, legată de realizarea idelului nostru național.³¹

La baza constituirii așezămintelor au stat importante donații ale familiei Brătianu (clădiri, biblioteci, fonduri bănești). Acestei fundații i se datorează și realizarea statuii lui Ion I.C. Brătianu de sculptorul Ivan Mestrovici, amplasat în fața clădirii fundației, în parcul special amenajat. Festivitatea inaugurării monumentului a avut loc la 24 noiembrie 1938.

În sfârșit, Fundația Culturală Mihail Kogălniceanu a fost creată la 13 martie 1935 și urmărea "de a întreține continuu viu cultul pentru Mihail Kogălniceanu, care alături de contemporanii săi și mai presus de cei mai mulți dintre ei, a pus bazele statului român modern și a fost cel mai mare răspânditor de cultură din secolul său.

Pentru aceasta își propune:

a) Să achiziționeze un edificiu propriu care să adăpostească donația Mihail Kogălniceanu, cât și pe acele ce se vor alătura în viitor. Clădirea va cuprinde: un muzeu istoric, o bibliotecă publică, un institut de cercetări istorice și literare, sala de

conferințe, precum și cancelaria fundației.

b) Publicarea unei ediții complete a tuturor operelor lui M. Kogălniceanu, publicate sau inedite.

c) Reapariția revistei istorice “Arhiva Românească”, având ca supliment literar “Dacia Literară”

d) Ridicarea unui monument în București, care să perpetue chipul lui Mihail Kogălniceanu.●

e) Achiziționarea unei părți din moșia Râpile, moșia stăpânită de familia Kogălniceanu, vreme de sute de ani, unde să se creeze un așezământ de educație agricolă modernă, care să poarte numele lui Mihail Kogălniceanu;

f) Ajutorarea și susținerea operelor și instituțiilor din orașul Iași, în vederea păstrării și renașterii trecutului său cultural.”³²

Fundația a făcut eforturi și pentru organizarea unui muzeu și a unei biblioteci publice. Printre cele mai importante realizări ale fundației s-au numărat ridicarea statuii lui Mihail Kogălniceanu în București și editarea “Arhivei Românești”. Au activat în cadrul așezământului personalități marcante, cum au fost: N. Iorga (președinte de onoare), G.G. Mironescu (primul președinte al fundației), O. Goga, G.I. Brătianu, N. Titulescu, P. Șeicaru, ș.a._

Expoziția “Asociații și fundații din România. 1830-1940” s-a constituit într-o prezentare inedită și selectivă a societăților asociațiilor și fundațiilor ce au activat în perioada de sfârșit de secol XIX și început de secol XX. Existența acestor așezăminte și fundații, ampla lor activitate și mai ales impresionantele realizări - care oricum și-au pus amprenta în istoria noastră - nu ar fi fost posibilă decât, datorită faptului că, ea a fost rezultatul eforturilor unei întregi generații de oameni de seamă ai României, o adevărată elită de cărturari, oameni de litere, de artă, de știință, oameni politici, care întotdeauna au pus mai presus de interesele lor, interesul general, interesul națiunii din care făceau parte.

NOTE

¹ Din “*Expunerea de motive*” la Legea nr. 212 din 1924, în *Programul F.A.R.* '97 organizat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile în zilele de 27 februarie - 1 martie 1997 la București, sub înaltul patronaj al președintelui României, Emil Constantinescu.

² Expoziția deschisă în ziua de 25 februarie 1997 în Sala Rondă a Teatrului Național din București a fost redeschisă cu un conținut și într-o formă mai amplă - la Muzeul Național de Istorie a României în perioada 14 martie - 6 mai 1997. Organizatorii expoziției și realizatorii catalogului editat au fost: Cornelia Apostol, Șerban Constantinescu, Radu Coroamă, Chira Jurcă, Katiușa Pârvan, Emilia Stancu, Dorina Tomescu.

³ *Eforia Spitalelor Civile, 1832-1932*, București, 1932.

⁴ *Anuarul Asociațiunilor și Fundațiunilor recunoscute persoane juridice* ediție

oficială, București, Tipografia Închisorii Văcărești, 1925, editat de Ministerul Justiției, pag. 352.

⁵ Lucia Borș, *Azilul Elena Doamna*, București, 1932, pag. 8.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *BSNR*, București, an III, nr. 11-12, pag. 24, în *M.N.I.R.*, nr. inv. P. v. 49.

⁸ *Crucea Roșie din România, 1876-1976*.

⁹ Dimitrie A. Ghica (1816-1897), primul președinte al Societății de Cruce Roșie (1876); în *M.N.I.R. Album D. Williams*, nr. inv. 60424.

¹⁰ T.C. Văcărescu, *Luptele românilor în răzbelul din 1877-1878*, București, 1887, pag. 428.

¹¹ Elena Pălănceanu, Cornelia Apostol, Mircea Dumitriu, 1877-1878. *Mărturii muzeistice privind războiul pentru cucerirea independenței de stat a României*, București, Editura Militară, 1878, pag. 56. Au fost expuse: litografia lui D. Williams - în *M.N.I.R.*, nr. inv. 60424 - chipiu și trusă medicală - *M.N.I.R.* nr. inv. 751114; 31500, plachete dedicate lui Carol Davila.

¹² Emil Dumitrescu, Radu Coroamă, *Societatea Națională de Cruce Roșie și Independența României*, în *Muzeul Național*, vol. IV, București, 1978, pag. 606.

¹³ *Ibidem*, pag. 607. În expoziție au fost prezentate vioara ce a aparținut marelui muzician (în *M.N.I.R.* nr. inv. 70547 a-b) și programul interpretat de acesta (în *M.N.I.R.* nr. inv 29969).

¹⁴ Maria, Regina României, *Povestea vieții mele*, vol. 3, Ed. Moldova, Iași, 1991, pag. 224. În expoziție a fost prezentată uniforma de soră de caritate a Reginei Maria (în *M.N.I.R.*, nr. inv. 28836), împreună cu "Crucea Reginei Maria", cls. I, instituită în anul 1917 (în *M.N.I.R.*, nr. inv. 29130).

¹⁵ Legea promulgată cu Decret nr. 4062 din 28 decembrie 1910, publicată în *Monitorul Oficial* nr. 255 din 1911. Au activat în această societate Alexandrina Cantacuzino, Zoe Râmniceanu, Elena Odobescu și altele; în *Anuarul Asociațiunilor...* pag. 304.

¹⁶ Revista "*Ilustrația*", nr. mai - iunie 1923; septembrie 1923 (în *M.N.I.R.* nr. inv. 126702; 126703).

¹⁷ *Anuarul...* pag. 467. 1821 - 1918. *Unitatea națională a românilor în epoca modernă*, Editura Academiei, București, 1985, pag. 134.

¹⁸ *Ibidem*, pag. 306; *Liga Culturală și Unirea Transilvaniei cu România*, Editura Junimea, Iași, 1978, pag. 21-27.

¹⁹ Vasile Netea, C.Gh. Marinescu, *Liga Culturală...*, pag. 48.

²⁰ În *M.N.I.R.* steag - nr. inv. 131887. Bust V. Lucaciu, nr. inv. 153123; obiecte N. Titulescu: nr. inv. 145214 și 154809.

²¹ Album, Alexandru Antoniu. *Albumul general al României*, București, vol II, 1904, (în *M.N.I.R.* nr. inv. 105808).

²² Vasile Netea, C.Gh. Marinescu, *op. cit.*, pag. 19.

²³ *Unitatea națională...*, pag. 135.

²⁴ *Ibidem*, pag. 20.

²⁵ Album, Alexandru Antoniu, *op. cit.* Împreună cu albumul care prezenta clădirea fundației au mai fost expuse: portretul Regelui Carol I, din *Albumul lui Tadeusz Ajdukiewicz din 1902*, (în *M.N.I.R.*, nr. inv. 152178/1); uniforma de ceremonie a regelui Carol I (în *M.N.I.R.* nr. inv. 75638) și placheta realizată în 1914 la inaugurarea clădirii Bibliotecii Universitare (în *M.N.I.R.*, nr. inv. P.v. 882).

²⁶ *Anuarul...*, pag. 353.

²⁷ *Realitatea ilustrată*, nr. 525, 1937, pag. 3.

²⁸ *Statutele Așezământului Cultural Ion C. Brătianu*, București, 1931, (în Biblioteca Națională, III, 10668).

²⁹ *Ibidem*, pag. 3.

³⁰ În *M.N.I.R.* pictura, nr. inv. 287951 și toc., nr. inv. 285778.

³¹ În *M.N.I.R.*, bust Ion C. Brătianu, de Ion Jalea, nr. 31067.

³² Din "*Statutul Fundației Culturale Mihail Kogălniceanu*", B.C.S., Fondul M. Kogălniceanu, Fondator - Donator Mihail Kogălniceanu, asistent sublocotenent Ion M. Kogălniceanu, București, 13 martie 1935.

LISTA ILUSTRAȚIILOR -LEGENDE DÉS FIGURES

Fig. 1 Biserica și Spitalul Coltea, București.

Fig. 1 L'église et l'Hôpital "Coltea", Bucarest.

Fig. 2 Spitalul Brâncovenesc
Fig.2 L'Hôpital "Brâncovenesc"

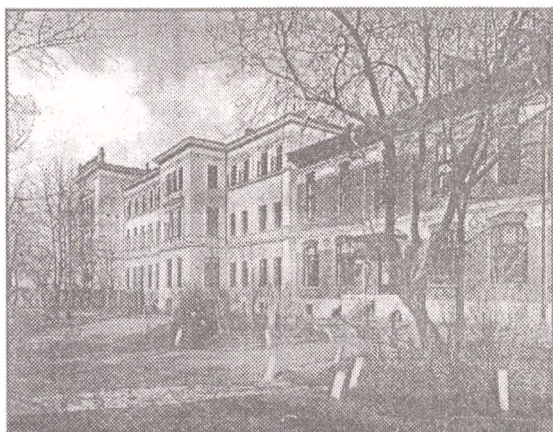

Fig.3 Azilul “Elena Doamna”.
Fig. 3 L’asile “Elena Doamna”

Fig. 4 Fundația Universitară
“Carol I”

Fig. 4 La fondation
universitaire “Carol I”

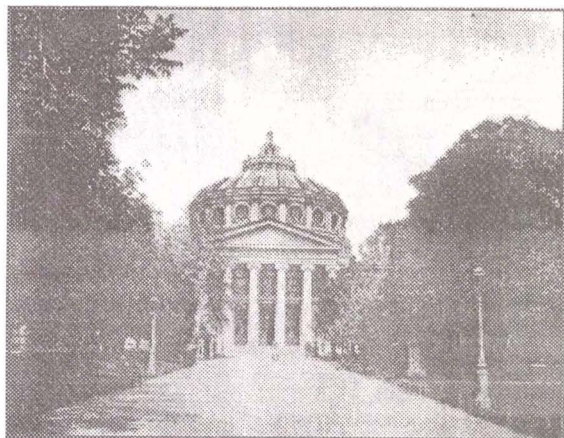
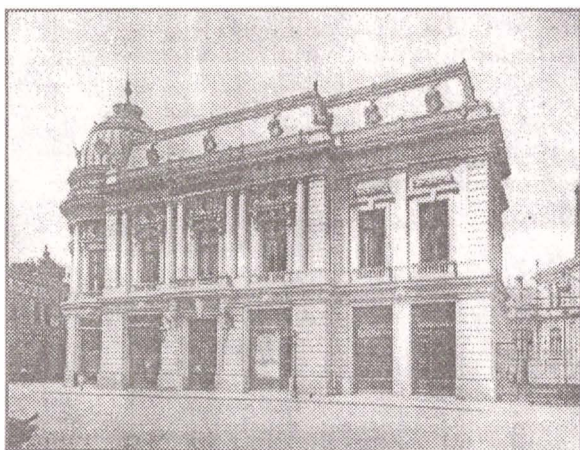

Fig. 5 Ateneul Român.

Fig. 5 L’Athénée Roumain.